

(/)

 (/) > 1. Verdenskrig (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > I ildlinjen

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/zeppelinbasen-i-toender>)

I ildlinjen

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 1427

Del artikel: (<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/i-ildlinjen>)

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/i-ildlinjen)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/i-ildlinjen](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/i-ildlinjen))

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/i-ildlinjen&title=>)

H. C. Brodersen

I Ildlinjen

H. C. Brodersens krigsdagbog 1914-1919

med forord, efterskrift og noter af Claus Bundgaard Christensen, Martin Bo Nørregaard og René Rasmussen

Gads Forlag 2021. 202 sider. 249,95 kr

Af Vigand Rasmussen. Lektor em.

I sin anmeldelse af bogen i Berlingske Tidende sår Bent Blüdnikow tvivl om, der er tale om en krigsdagbog. Hans mistanke er, at der er et senere gennearbejdet værk.

Bogens udgivere, tre af de fremmeste historikere i landet, er inde på noget af det samme, da de i indledningen sætter spørgsmålstejn ved, om det er en krigsdagbog. Selv om bogen er sat op som en dagbog, fremsætter de den ide, at der ikke er tale om en kildeudgivelse, men snarere dagbogen brugt som litterær form. Og de konkluderer med rette, at bogen skal betragtes som erindringer, der har undergået en betydelig redigering. Udgiverne har også sammenlignet dagbogens sprog med sproget i Brodersens erindringer, som findes i original form, og det får dem til at mene, at en mere skrivekyndig person har været i gang med teksten. Det kunne være forfatteren Marcus Lauesen og/eller forfatteren Cai M. Woel.

En del af tvivlen kunne være afklaret, hvis man havde læst en artikel i avisen Hejmdal lørdag den 28.

oktober 1933, to dage før den første udgave af Brodersens bog kom på gaden. Her interviewes Brodersen af avisens medarbejder, som spørger, hvordan bogen egentlig blev til?

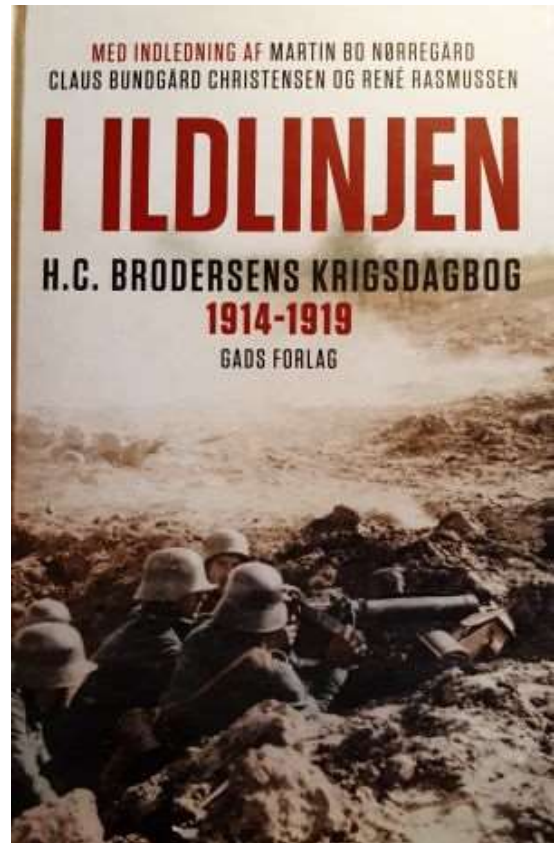
Brodersen svarede, at han var blevet inspireret af Eric Maria Remarques roman 'Intet nyt fra Vestfronten', der udkom i 1929, og som blev filmatiseret første gang allerede i 1930. Det sidste nævner Brodersen ikke, og heller ikke, at Remarques krigskritiske bog blev kastet på bålet af nazisterne i maj 1933, men Brodersen kan have vidst det sidste, for han var fortørnet over at se Remarque angrebet for bogens budskab, og at man drog hans og bogens troværdighed i tvivl. For de grumme beskrivelser, der er i Remarques roman, passede med Brodersens oplevelser i krigen. "Fronttilværelsen truffet paa en Prik", som han udtrykte det.

Således inspireret gik han i gang med sin egen bog om livet på Vestfronten. Han samlede de breve, som han havde sendt hjem til hustruen, og som han egentlig havde tænkt skulle gemmes til børnene. Men "paa Grundlag af disse Breve samle mine Indtryk af Livet i Ildlinjen i en Bog...". Ud fra denne udtalelse kan det altså konstateres, at der ikke er tale om en krigsdagbog, som bogen bygger på, men på brevene til hjemmet, og dermed tilsat Brodersens erindringer om begivenhederne efter godt ti års lagring i hukommelsen.

Brodersen havde stor glæde af at skrive bogen, men han havde svært ved at finde et forlag, som ville udgive den. De mente alle, at krigslitteraturens tid var forbi. Men så fik han det råd at han skulle kontakte den sønderjyske forfatter Marcus Lauesen for at lade ham se på manuskriptet. Det gjorde Lauesen, hvorefter han sagde: "Den kan blive god, naar De skriver den i Dagbogsform." Det gjorde Brodersen så, antagelig med god sproglig hjælp fra Lauesen, og så fik man Cai M. Woel og forlaget Funkis med på at udgive den.

Den 29. november 1933 blev den anmeldt i avisen Hejmdal, hvor Carl E. Johnsen fandt, at det var en velskrevet bog, "en stærk Bog, der hos Læseren efterlader et uudsletteligt Indtryk om krigens grænseløse Gru. En Bog for Mandfolk."

Den sidste sætning var nok ikke gået i en anmeldelse anno 2021, men Johnsen har ret i, at det er en stærk bog med et klart budskab om, at krig er forfærdelig, og som Cai M. Woel skrev i forordet til 1933 udgaven, så er dens klare opråb: 'Aldrig mere krig.' At den så udkom samme år som Hitler kom til

magten i Tyskland er skæbnens ironi.

Bogen er skrap kost, når Brodersen tager læseren med ud i forreste frontlinje og beretter på en måde nøgternt, men derfor så meget mere virkningsfuldt om de rædsler, der fandt sted, hvad enten det var store slag eller mindre træfninger. Ikke mindre barsk er fortællingerne fra lazareetterne, hvor der amputeres og opereres under patienternes høje skrig.

Mellem alle rædslerne er der mere stille stunder bag fronten, hvor Brodersen har selskab af de samme soldaterkammerater næsten hele krigen igennem. På forunderlig vis er han næsten altid sammen med Skorstensfejer, der havde en vis evne til at finde føde og gøre forholdene lidt hyggelige. Der er til tider tale om en afslappethed, som man ikke skulle tro kunne finde sted i den kejserlige tyske hær, men en overgang gik Brodersens deling rundt i kvindeundertøj, mens deres eget tøj tørrede. Ja, skorstensfejer havde ligefrem en cylinderhat på hovedet af og til. Det var han jo nok vant til fra det civile liv.

Brodersen blev såret flere gange, men ikke værre end at han efter endt lazaretophold og orlov blev sendt retur til fronten. Krigen endte for hans vedkommende i oktober 1918 med tilfangetagelse, og efter nogle forviklinger endte han hos de andre sønderjyske fanger i Aurillac. I april 1919 gik turen hjem med tog og skib. Det sidste stykke til det sønderjyske hjem foregik i hestevogn, og dermed var Brodersen klar til en ny tilværelse efter fire års helvede ved Vestfronten.

Er der nu nogen mening i at genudgive en 88 år gammel bog om en endnu ældre krig ?

Ja, i den grad. For det første er den nye udgave forsynet med kompetent historisk arbejde, som godt gør, at Brodersens beretning står til troende, som de tre udgivere udtrykker det. For det andet er bogen meget velskrevet, hvem der så end har ført pennen. Og for det tredje er dens budskab stadig gyldigt. Så køb den, læs den og bliv meget klogere på Første Verdenskrig og dens rædsler.

[Historie-online.dk, den 24. februar 2021]

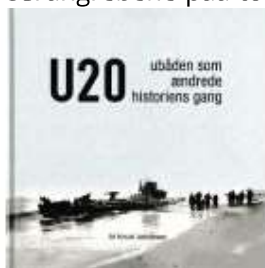
← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/zeppelinbasen-i-toender>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

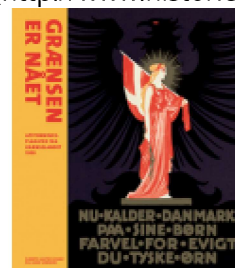
**ANGREBENE PÅ
TØNDERBASEN**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/angrebene-paa-toenderbasen>)

**U20. UBÅDEN DER ÆNDREDE
HISTORIENS GANG**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1-verdenskrig-53-53-53/u20-ubaaden-der-aendrede-historiens-gang>)

GRÆNSEN ER NÅET